

így minősítésük felülvizsgálatának helyet ad (mind az *alkalmas* minősítés felülvizsgálatának a későbbi felvétel esetén, az évenkénti minősítő vizsgán, mind az *alkalmatlan* minősítés felülvizsgálatának későbbi, újbóli jelentkezés esetén). A Kárpát-medence református lelkipásztorképzésének mindenkori megújulását szem előtt tartva az intézmények támogatják egymást a felvételi eljárást illető saját kérdéseik, jó gyakorlataik, szempontjaik megosztásával.

A felvételi eljárás rendjét és – az érettségi vizsga meglétét kivéve – a felvétel követelményeit az anyaországi négy intézmény, valamint a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet egyaránt az állami eljárásrendtől függetlenül határozza meg. A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara az állami szabályozásokhoz igazodva, ugyanakkor az egyház igényeinek figyelembevételével állapítja meg a maga felvételi eljárásának szabályzatát. A Kárpát-medence hat képzőhelyének több ponton eltérő felvételi eljárásrendje és követelményrendszere természetes következménye a magyar református lelkipásztorképzés gazdagságát jelentő sokszínűségnek. *A Coetus Theologorum munkacsoport egyhangúan elismeri e sokszínűség szükségességét, a követelményrendszer, valamint az eljárásrend tekintetében való esetleges egységesítés kapcsán azonban egyelőre nem jutott konszenzusra.*

Minősítő vizsga a Kárpát-medencei református lelkipásztorképzésben Alapvetések

Az alábbi alapelvek tájékoztató jellegűek, felsorolásukkal csupán arra igyekszünk rámutatni, melyek a Kárpát-medence lelkipásztorképző intézményeiben érvényes minősítő eljárások közös pontjai s az azok mögött meghúzódó egyező elvi megfontolások. Az alapelveket az egyes intézmények, valamint egyházkerületek és egyháztestek hatályos törvényeiben és szabályzataiban szereplő leírások, valamint a Coetus Theologorum munkacsoport 2023. november 17-én és 2024. január 12-én tartott ülésén elhangzott beszámolók, vélemények és javaslatok figyelembevételével állítottuk össze.

1. A lelkipásztori hivatásra felkészítő képzés során a képzésben részt vevő hallgatók tanulmányi eredményei mellett a hivatás betöltésére való alkalmasság feltételei is folyamatosan vizsgálандók. Ebben a tekintetben mindenekelőtt azt tartjuk fontosnak, hogy *a lelkipásztor szakos hallgató egyéni életvitelével, kegyességének látható és mérhető jeleivel, tanulmányi, illetve hitéleti kötelezettségeihez való hozzáállásával, tanulmányi előmenetelével, közösségi tevékenységével, szóbeli és más megnyilvánulásaival mind a felsőoktatási intézményen belül, mind azon kívül bizonyosságát adja annak, hogy:*

- a) hitbéli felfogása és magatartása a Szentírás, valamint a református hitvallások tanítását követi;

- b) egyháza tanbeli és etikai állásfoglalásait magára nézve kötelezőnek fogadja el;
- c) alkalmas a tanulmányi idő alatt rá váró közegyházi jellegű feladatok ellátására;
- d) a jövőben alkalmas lelki vezetője és munkatársa lehet a reábizott gyülekezeteknek.

2. Az intézmények feladata: a hallgató felsorolt szempontok szerinti alkalmasságát nyomon követni; a kritériumoktól való eltérés esetén a hallgatót tájékoztatni, figyelmeztetni, a javítás érdekében támogatni; a hallgató alkalmatlanságáról való meggyőződés esetén a képzés folytatásának lehetőségét tőle megvonni. A hallgatók alkalmasságának vizsgálatában indokolt a hallgatókkal érintkező oktatók, hallgatók (elsősorban diákvezetők), lelkipásztorok, más egyházi alkalmazottak véleményének kikérése. Kiemelten fontos ezek között:

- a) a teológiai tanári kar;
- b) az évfolyamfelelős teológiai tanár;
- c) az anyagyülekezet lelkipásztora;
- d) a tutor/mentor teológiai tanár;
- e. a hallgatói önkormányzat képviselője/képviselői;
- f) hatodéves/exmisszus-gyakornok hallgató esetén a szakoktató/mentor lelkipásztor;
- g) a legációkban érintett gyülekezetek lelkipásztorai;
- h) továbbá a gyülekezeti vagy más közegyházi gyakorlat vezetésével megbízott lelkipásztor/egyházi alkalmazott véleménye.

3. Az intézmények minden lelkipásztorképzésben részt vevő hallgató alkalmasságát képzése során több alkalommal minősítő eljárás keretében vizsgálják.⁵ A minősítő eljárás lefolytatására az intézmények minősítő bizottságot alakítanak. A bizottság összetételével kapcsolatos rendelkezéseket az intézmények a maguk Szervezeti és Működési Szabályzatában rögzítik. Képzése során a hallgató legalább egy alkalommal személyes meghallgatás keretében esik át a minősítő eljáráson. A minősítő eljárás a következő minősítéssel zárul a minősítő bizottság tagjainak szavazatai alapján: a hallgató

- a) alkalmas vagy
- b feltételeesen alkalmas vagy

---

⁵ Az adott hallgató lelkipásztori szolgálatra való alkalmasságának vizsgálata szempontjából minden minősítő eljárás kiemelkedő szakaszhatár, formális mérőpont. A szolgálatra való felkészítés érdekében az intézmények a minősítő eljáráson felül további tevékenységekkel, eszközökkel (elsősorban nevelési programjuk különböző elemeivel) igyekeznek a hallgató felkészülését figyelemmel kísérni, támogatni, kiigazítani, felülvizsgálni stb. Ilyen tevékenységek és eszközök: az intézmény hitéleti alkalmi, elsőéves/minden hallgató számára tutor/mentor tanárok választása, intézményi lelkipásztor által biztosított lelkigondozói alkalmak stb.

- c) nem alkalmas adott intézmény lelkipásztori szolgálatra felkészítő képzésében való részvételre.

Az a hallgató, aki a minősítési eljárás során „nem alkalmas” minősítést kapott az adott intézményben lelkipásztori szolgálatra felkészítő szakon, nem folytathatja tovább tanulmányait, és ugyanazon intézmény lelkipásztorképző szakára a későbbiekben sem vehető át, nem vehető vissza. A minősítési eljárás során „feltételesen alkalmas” minősítést nyert hallgató folytathatja tanulmányait, viszont amennyiben a minősítő bizottság bármely következő minősítése során „feltételesen alkalmas” vagy „nem alkalmas” minősítéssel értékeli őt, úgy a hallgató az adott szakon nem folytathatja tovább a tanulmányait.

4. A „feltételesen alkalmas” minősítést nyert hallgatóval a minősítő bizottság a minősítési eljárás után írásban (és lehetőség szerint szóban) közli határozatát és annak indoklását, ügyelve arra, hogy fenntartásait illetően a hallgató számára minden feltétel adott legyen a változtatásra, jobbításra. A „feltételesen alkalmas” minősítést nyert hallgatónak személyesen kell megjelennie a soron következő minősítő bizottsági ülésen.

5. A hallgatók átvételével kapcsolatban az alábbi alapvető szempontok figyelembevételét tartjuk fontosnak:

- a) A lelkipásztori szolgálatra felkészítő szak esetében elvben átvételként kezelendő mind az aktív, mind a szüneteltetett vagy megszünt jogviszonyú hallgató másik lelkipásztorképző intézménybe való jelentkezése (átvételi kérelem és felvételi eljárás).
- b) A fogadó és elbocsátó intézmény közötti formális és informális kommunikáció nagymértékben segíti az átvétel méltányos és körültekintő lefolytatását (így például: a hallgató minősítési eljárásai eredményének, a hallgató alkalmasságával kapcsolatos esetleges fenntartásoknak a megosztása), valamint az átvételt kérelmező hallgató személyes meghallgatása (ad hoc bizottság vagy a minősítő bizottság előtt).
- c) Az MRE felsőoktatási törvényében foglaltaktól bizonyos mértékben eltérően vélekedik munkacsoportunk a „nem alkalmas” minősítés miatt elbocsátott hallgató másik intézménybe való felvételéről. Bár a mindenkori minősítő bizottság döntése az adott hallgató tekintetében adott intézményi és személyi körülmények között véglegesnek tekintendő, mégis munkacsoportunk éppen ezen adottságok alkalomszerűségét/partikularitását felismerve ad helyet a „nem alkalmas” minősítést nyert hallgató másik lelkipásztorképző intézménybe való átvételének a következő kitételekkel:
  - i. az ismertetett esetekben az átvevő intézmény vezetője (rektor vagy dékán) vagy az általa alakított ad hoc bizottság egyéni mérlegelés alapján hozza meg döntését;

ii. nem támogatandó azon hallgató átvétele, aki hitelvi kérdések, a református keresztyén értékekkel való összeütközés miatt nyert az elbocsátó intézményben „nem alkalmas” minősítést.

iii. átvétel esetén a hallgató az átvevő intézményben lefolytatott minősítő vizsgái vonatkozásában „feltételesen alkalmas” minősítéssel rendelkező hallgatóként kezelendő.

d) Az átvétellel kapcsolatos tanulmányi vonatkozású kérdésekről az átvevő intézmények rendelkeznek a hatályos egyházi, állami és nemzetközi szabályozásokat figyelembe vevő tanulmányi és vizsgaszabályzatukban.

Nevelés és lelkeség a lelkipásztorképzésben Néhány szempont a nevelési program átgondolásához⁶

1. *Bizalom*

Tanítsunk bizalmat a teológushallgatók, az egyházvezetés és a lelkészképzésben részt vevők iránt.

A kölcsönös bizalom alapja az őszinte párbeszéd és az együttműködés. A nyitottság megvan minden szereplő irányából.

2. *Spirituálisok*

Minden teológián legyen spirituális nevelő. A spirituális nevelők olyan függetlenített lelkészek, akik csak a lelki neveléssel foglalkoznak. Feladatleírásukban az egyes intézmények jó gyakorlataiból érdemes meríteni. A feladatleírás pontosan határolja körül, hogy mi a feladata és mi nem.

3. *Gyülekezeti kapcsolatok*

Lelkipásztorainkat elsősorban gyülekezeti szolgálatra képezzük, de a folyamatosan növekvő intézményi hálózat miatt szükség van a gyülekezetek és intézmények közötti szoros együttműködésre. Emellett szükség van teljes állású intézményi lelkészekre is, de a teljes állású intézményi lelkészségnek az intézmény gyülekezeti beágyazottsága az alapja.

Hogyan lehetne a gyülekezeti valóságot az olyan mostani teológushallgatókkal megismertetni, akik korábban nem ágyazódtak be gyülekezeti életbe, és sokszor semmiféle gyülekezeti kötődésük nincsen?

A gyülekezetekkel való kapcsolatot a cserediákság, a teológustalálkozók, az egymás területére való kiszállások (egymás gyülekezeteinek megismerése) által lehet-

---

⁶ Ez a munkaanyag a 2024. február 7–8-án tartott műhelykonferencián folytatott megbeszélés alapján készült. Erre a műhelykonferenciára az intézményi lelkipásztorok és spirituális nevelők is kaptak meghívást.